Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - II Gruppo

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 1.250
Letna naročnina . . . . . L 2.500
Letna inozemstvo . . . . . L 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 37 (1067) | Gorica - četrtek, 18. septembra 1969 - Trst | Posamezna številka L 50

Mesto ženske v Cerkvi

Zavzemanje nekaterih, da bi tudi ženske osebe mogle prejemati mašniško posvečenje, je navidez zelo lepo in plemenito, pa tudi skladno z evangelijem. Toda če pogledamo bolj od blizu, se izkaže, da se v teh mislih skriva stališče, da so ženske osebe s tem, da jim Cerkev ne podeljuje mašniškega posvečenja, zapostavljene, ponižane — kakor da bi bilo mašništvo nekak privilegij, neka potrebna predpravica, nekaj takega, kar bi človeka dvignilo v nekakšne nadčloveške višine, kakor da bi človek z mašniškim posvečenjem postal nekak »nadkristjan«. Takšno pojmovanje mašništva je zmotno in škodljivo.

Drugi vatikanski cerkveni zbor je spet poklical v spomin kar precej pozabljeno resnico, da mašniško posvečenje kristjana določi in v nadnaravnem pogledu usposobi za to, da more služiti drugim kristjanom, služiti celotni Cerkvi in prek nje svetu. Mašništvo torej ne daje nekakšnih predpravic, marveč kristjana poveri in usposobi za to, da služi (ali streže) drugim, ki so skupaj z njim pri krstu in nato še pri birmi postali na temeljni način deležni tako imenovanega »splošnega« ali »kraljevega« ali tudi »skupnega« duhovništva.

Z mašniškim posvečenjem postane kristjan deležen »posebnega« ali »službenega« duhovništva; vendar je za njegovo osebno vrednost pred Bogom, za njegovo osebno krščansko življenje še vedno ostalo odločilnega pomena tisto »splošno« ali »kraljevo« duhovništvo, katerega je prejel s krstom in birmo.

SLUŽBA BRATOM

Ali ste kdaj pomislili, da duhovnik nikdar ne more samemu sebi dati odveze za lastne grehe, marveč se mora zateči h kakemu drugemu duhovniku? In da nikdar ne more samemu sebi podeliti sv. maziljenja, tudi ne misijonar, ki morda umira kje v samotni puščavi, zapuščen od vseh? Z vsem tistim, kar je prejel pri mašniškem posvečenju, more samo drugim »služiti« ali »streči«, posnemajoč Kristusa, ki je o sebi dejal: »Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge« (MR 10, 45).

Pred Bogom ne bo prav nič odločalo to, da sem imel mašniško posvečenje (ali pa morda tudi škofovsko ali pa sem postal kardinal ali papež), marveč edinole to, ali sem res živel kot kristjan, kot ud Kristusovega skrivnostnega telesa, kar sem postal s krstom in ne morda šele z mašniškim posvečenjem. (Seveda pa bo važno tudi to, ali sem s svojim mašniškim posvečenjem res požrtvovalno služil drugim — ne sebi — v božjo slavo, ne svojo!).

ŽENA V SIJAJU MARIJINE VELIČINE

Še na eno radi danes pozabljamo: na veličino prebl. Device Marije! »Marijo, ki je ob angelovem oznanjenju sprejela v svoje srce in v svoje telo Besedo in svetu prinesla življenje, priznavamo in častimo kot resnično mater Boga in odrešenika. Zaradi zasluženja svojega Sina odrešena na odličnejši način in z njim zedinjena s tesno nerazdružljivo vezjo je obdarjena s to najvišjo nalogo in dostojanstvom, da je mati božjega Sina in zato nadvse ljubljena hčerka nebeškega Očeta ter svetišče Svetega Duha. Po tem daru izredne milosti se daleč odlikuje pred vsemi drugimi stvarmi, nebeškimi in zemeljskimi« (C 53).

In vendar Marija nikdar ni maševala, nikdar ni prejela mašniškega posvečenja. Ali je bila morda zaradi tega kaj manj kakor apostoli? Kateri papež, kateri škof, kateri svetnik je v Cerkvi dosegel tako visoko mesto kakor Devica Marija? Kaj naj rečemo šele pred Bogom! In niti ni bilo odločilno prav njeno telesno materinstvo v pogledu na božjega Sina, če bi to materinstvo gledali sámo zase, kot neko zgolj »biološko« dejstvo. Najvišja vrednota pri Mariji je bila njena poslušnost božji besedi, njena popolna odprtost za spolnjevanje božje volje (prim. Lk 1, 45; 11, 27, 28). Zato Marijo blagrujejo in jo bodo blagrovali vsi rodovi, kakor je ona sama napovedala (Lk 1, 48).

Če količkaj bolj resno premislimo tisto, kar nam pripovedujejo štirje evangelisti, tudi ne bomo mogli reči, da so žene v »tistih časih« v očeh Jezusovih učencev bile na slabšem kakor moški. Le pomislite, kakšno sijajno spričevalo dajejo evangelisti ženam, ki so ostale zveste Kristusu tudi tedaj, ko so se apostoli sramotno razbežali, in so prišle prav pod križ v trenutku, ki je bil za naše odrešenje najbolj odločilen.

Ne, ne! Žena v svetem pismu (zlasti nove zaveze) nikakor ni zapostavljena ali ponižana! In v vseh krščanskih dobah in vseh res globoko krščanskih okoljih so na žene gledali z velikim spoštovanjem, nekako kot na Marijine sestre! In svetniki! Kje pri njih najdete kaj takega, kar bi ženske osebe postavljalo na nižjo raven?

Pač pa nastopi poniževanje žene povsod, kjer resnično krščanstvo (takšno, ki gre v globine in ne ostane le pri površju, pri golih zunanjostih) začne izginjati. In največje ponižanje je tam, kjer zavlada malik, ki se mu pravi »seksus«.

BISTVENA ENAKOST

Prav je, da se spet in spet spomnimo na nauk drugega vatikanskega koncila o temeljni enakosti vseh kristjanov (seveda ta nauk ni nov, le da je bil in je tolikokrat pozabljen): »Eno je torej izvoljeno božje ljudstvo... skupno dostojanstvo udov po njihovem prerojenju v Kristusu, skupna je milost božjega otroštva, skupna poklicanost k popolnosti, eno zveličanje, eno upanje in nedeljena ljubezen. V Kristusu in Cerkvi torej ni nikake neenakosti, kar zadeva rod ali narodnost, socialni položaj ali spol, kajti, ni več Juda, tudi ne Grka; ni več sužnja, tudi ne prostega; ni več moškega in ženske; kajti vsi ste eden v Kristusu (Gal 3, 28; prim. Kol 3,11)« (C 32, 2).

Nikar ne ostajajmo pri tem, kar je le zunanji videz; ne ostajajmo pri tem, kar je za kristjanovo resnično vrednost pred Bogom (zato navsezadnje tudi pred ljudmi) le nekaj obrobnega — pojdimo marveč do jedra in živimo iz tega jedra na tistem mestu, na katerega nas je Bog postavil, in spolnjujmo bistveno krščansko poklicanost, ki je silna: »Bodite torej popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeški« (Mt 5, 48). In bomo videli, da res tudi ženam velja Jezusova beseda: »Pojdite in učite vse narode...« Saj v misijonih to misijonarke izvrstno in z uspehom spolnjujejo! Deloma pa tudi v »starih« krščanskih krajih.

A Cerkev jih danes spet posebej kliče, naj to spolnjujejo še v vse večji meri. Sicer pa so prav žene-matere tako zelo odločilne za duhovniške poklice in za resnično dobre duhovnike! Tudi najboljši duhovniki morajo zelo pogostokrat reči, da so se najbolj bistvenih stvari naučili na materinih kolenih. Nikoli bi ne imeli sv. Avguština, če bi ne bilo sv. Monike, ki je devetnajst let goreče in v solzah molila, da je iz sina razvratneža postal svetnik in eden od sploh največjih cerkvenih učiteljev.

Tudi še danes velja opomin sv. Petra: »Bratje, trezni bodite!« Poglejte, če se ne skriva zadaj za kako navidezno zelo sprejemljivo novostjo, zelo staro in starokopitno ter neevangeljsko mišljenje. Prizadevanje za krščansko enakost ni istovetno z »egalitarizmom«, v katerem se večkrat skriva čut manjvrednosti. V luči Kristusovega evangelija pa nihče ni že zaradi tega manjvreden, če ima po božjih načrtih kako drugačno mesto, kakor ga ima nekdo drugi; v božjih očeh smo glede tistih stvari, ki so za našo resnično srečo in veličino odločilne, popolnoma enaki. S tem še daleč nismo rešili vseh vprašanj, ki jih je mogoče še naprej postavljati. Toda če ne bomo imeli duhovnih oči uprtih na tisto, kar je bistveno, ne bomo nikoli ničesar velikega razumeli in spolnjevali.

DR. ANTON STRLE

Grmenje ob Sueškem prekopu

Streljanje preko Sueškega prekopa je postalo vsakdanja stvar. Najprej so streljali z lahkim pehotnim orožjem, potem s težkim, nato pa so se oglasili topovi vseh vrst. Izrael trdi, da je na egiptovski strani zbranega toliko topništva, kot ga ni bilo nikjer več od druge svetovne vojne sem. Seveda je tudi Izrael zbral na svoji strani Sueškega prekopa primerno število topov vseh vrst in velikosti.

Streljanje je postalo vsakdanja stvar, zato pa nič manj nevarna. Opazovalci Združenih narodov vedno znova posredujejo in končujejo streljanje.

ARABSKA ZANESENOST

Čemu to streljanje? Mar ne obstoje določila o premirju med Izraelom in Egiptom? Seveda obstaja premirje, toda Egipt ni posebno natančen v izpolnjevanju njegovih določb, kot ni nobena arabska država, soseda Izraela. Arabci se ne morejo sprijazniti s svojim porazom v kratki vojni junija 1967 in z njegovimi posledicami. Vedejo se, kot bi bili zmagovalci in ne premaganci. Zavračajo priznanje Izraela kot neodvisne države, zavračajo neposredne razgovore z njim in neprestano zatrjujejo, da bodo Izrael prej ali slej uničili in Palestino osvobodili.

Odgovorni arabski vodniki zahtevajo, da se v smislu resolucije ZN od novembra 1967 umakne iz zasedenih arabskih področij, nakar pravijo, da bi bili pripravljeni priznati njegov obstoj, če bo seveda primerno poskrbel tudi za palestinske begunce, ki so bežali iz Palestine leta 1948 in v manjši meri po junijski vojni 1967.

V svetu je bil doslej vedno običaj, da je zmagovalec sklenil s premaganim najprej mir, potem pa izpolnil njegova določila. Izraelci stoje na tem stališču in zahtevajo neposredne razgovore z vsakim od arabskih sosedov. Ko bodo z vsakim od njih dosegli sporazum in podpisali dogovor, bodo v domenjenem času izpolnili njegova določila.

Arabci o tem nočejo nič slišati, pri čemer se vlade arabskih držav zanašajo na podporo Sovjetske zveze, množica pa verjame napovedim in obljubam gverilcev, ki jih sestavljajo v glavnem palestinski Arabci. Ti so proti vsakim pogajanjem z Izraelom in zatrjujejo, da bodo prej ali slej izraelsko državo uničili in Palestino osvobodili. Seveda so to prazne besede. Izrael je predobro organiziran, izraelske oborožene sile dovolj sposobne, da bodo krotile arabske gverilce, pa četudi jim bodo povzročali nekaj sitnosti.

Gverilci so postali v zadnjih mecesih nosilci arabskega nacionalizma in boja proti Izraelu, Naser, ki je dotlej nosil to zastavo, pa je bil potisnjen v ozadje. To mu ni prav, zato je tudi začel streljanje ob Sueškem prekopu. S stalnimi topovskimi dvoboji kaže arabskemu svetu, da je še tu in da se »Izraela ne boji«.

Naserju ni všeč, da je Sueški prekop zaprt, noče pa ga odpreti, dokler so na njegovem vzhodnem bregu Izraelci. Denar, ki ga je dobival od prometa skozi prekop, mu je bil zelo potreben in bi mu sedaj še posebno prav prihajal. Izguba ni samo trenutna; v Egiptu spoznavajo, da prekop izgublja postopno svoj pomen. Čim dalj je zaprt, tem bolj se svet navaja na to in išče druge rešitve. Petrolej, ki so ga največ vozili skozi prekop v Evropo, vozijo sedaj v desetkrat večjih petrolejskih ladjah okoli Afrike, ceneje kot so ga prej skozi prekop. Nove ladje velikanke ne bi mogle pluti skozi prekop, četudi bi bil ta odprt.

IZRAELSKI NAČRTI

Od zadnje vojne med Arabci in Izraelom je že minilo dve leti, toda Izraelci se od tedaj kljub vsem zahtevam in grožnjam niso umaknili niti za ped z zasedenega arabskega ozemlja. Vsak dan kažejo bolj odkrito, da bi najrajše vse zasedeno ozemlje obdržali, ker predstavljajo črte premirja kar ugodne »strateške meje«. Izraelska vlada je povedala javno, da se ne bo umaknila iz Jeruzalema, da bo obdržala Golansko višavje, ki ga je iztrgala Siriji, in južni rob Sinajskega polotoka, ki nadzira Tiranska vrata med Rdečim morjem in Akabskim zalivom, na čigar koncu leži izraelsko pristanišče Eliath.

Del izraelske javnosti in odgovornih vladnih vodnikov hoče ohraniti sedanje črte premirja kot stalne meje, edino ozemlje na desnem bregu Jordana, kjer živijo samo Arabci, naj bi zadobilo nekako avtonomijo. Če bi se že smelo združiti znova z Jordanijo, bi moralo ostati razoroženo in jordanijska vojska ne bi smela prestopiti Jordana.

V smislu teh načrtov so začeli Izraelci ustanavljati vojaško-farmarska naselja na Golanskem višavju, na desnem bregu reke Jordana, pa tudi ob sredozemski obali Sinajskega polotoka. Vzdolž Sueškega prekopa gradijo stalne vojaške utrdbe. V Kairu se zavedajo, kaj to pomeni, zato skušajo to preprečevati s — streljanjem svojih topov.

Nemčija se pripravlja na volitve

Dne 28. septembra bodo Zahodni Nemci po štirih letih spet šli na volišča, da si obnovijo parlament in povedo, kateri izmed strank nameravajo zaupati svojo bodočnost.

Doslej je bila demokrščanska zveza tista, ki je izšla vedno zmagovita iz volilnega boja. Se bo to zgodilo tudi letos? Nemški krščanski demokrati zaupajo v razsodnost volivcev, pa jim zato nudijo po časopisih, v revijah, na lepakih nasmejani obraz kanclerja Kurta Georga Kiesingerja, moža »zlatega jezika«, »finih kretenj«, »čudodelnika kompromisov«, vzornega »starega očeta« s štiriletno vnukinjo Fröschle (žabica) na hrbtu, ob njem pa se nizajo gesla kot: Nikdar niste bili tako bogati!; Nočemo rizika avantur!; Močna vlada z močno marko!; Lahko se postarate brez skrbi!; Nihče ni storil toliko za delavce!

Ta propaganda sloni na resnici. Nikdar se še Nemcem ni tako dobro godilo kot sedaj, ko Kiesinger zaključuje svojo poslovno dobo in se znova obrača k volivcem za zaupanje. Dvanajst milijonov Nemcev je letos preživelo počitnice v inozemstvu, trinajst znotraj države. Restavranti so polni ob vsakem času. Na pet oseb pride en avtomobil. Dohodek na osebo neprestano narašča. Zahodnonemška trgovina je visoko aktivna, nemška marka najbolj trdna valuta v Evropi. Nemški delavci so že zdavnaj pozabili na besedo »stavka«. Sindikati so obzirni do delodajalcev in slednji so socialno zelo napredni. Nič lažjega kot skleniti novo delovno pogodbo. Nemca je zajela sla po uživanju, po veseljačenju, po potovanju. Zakaj se torej odpovedati možu, ki jim je v znatni meri pripomogel s svojo državniško modrostjo do tega stanja?

In vendar: predvolilne ankete vedo povedati, da bo Kiesinger te volitve izgubil. Nemci so namreč odkrili, da ima največ zaslug za zadnji nemški gospodarski vzpon Karl Schiller, mož, ki se prišteva k socialni demokraciji, pa se kot finančni minister drži strogo liberalnih načel v ekonomiji. In ker volijo Nemci ne s srcem, ampak ob misli na svojo denarnico, se kaj lahko zgodi, da bo Kiesingerja kot kancler zamenjal do sedaj malo poznani Karl Schiller. Obetajoča bodočnost velja več kot prijetna sedanjost ali odmaknjena preteklost.

Nasilje v Ulstru se nadaljuje

Nasilna smrt dveh britanskih vojakov na Severnem Irskem je znova opozorila na napeti položaj v tej pokrajini, ki jo pretresajo verski konflikti. Prvi vojak, ki je pripadal enotam za vzdrževanje miru med katoličani in protestanti, se je baje ponesrečil s strelnim orožjem, drugi pa je bil ubit na straži v nekem parku sredi mesta Belfasta.

Zanimivo je, da so proti četam tako katoličani kot protestanti. Katoličani jih smatrajo za okupatorje Irske, protestanti pa za zaveznike katoličanov.

V noči na nedeljo 14. septembra so v Belfastu spet izbruhnili poulični nemiri med obema verskima skupinama, ki sta se spoprijeli s palicami in bencinskimi steklenicami.

Vroča sindikalna jesen

Napovedi politikov, sindikatov in gospodarstvenikov, da bo letošnja jesen v Italiji zelo »vroča«, so se začele uresničevati. V načelu gre za pritisk delavcev na delodajalce, da čimprej dosežejo obnovitev delovnih pogodb, ki bodo v kratkem času zapadle. Delodajalci so prvi zainteresirani, da se z novimi pogodbami ne odlaša; ne gledajo pa seveda prijazno na zahteve delavskih sindikatov, ki istočasno zahtevajo povišanje plač in druge stanovske ugodnosti.

Ta teden je vrsta enotnih stavk zajela 2.400.000 delavcev, med katerimi so kovinarji najštevilnejši. Predstavniki vseh treh sindikalnih organizacij CGIL (socialisti in komunisti), UIL (socialdemokrati) in CISL (demokristjani) trdijo, da so dosedanje plače »sramotne«. Confindustrija, zveza industrijcev, pa odgovarja, da bo vsako nekontrolirano povišanje plač prineslo s seboj inflacijo.

Novi minister za delo, Donat Cattin, ki pripada levemu krilu KD, očividno ne deli mnenja industrijcev, saj trdi, da predstavlja zadostno protiutež predvidenim zvišanjem prejemkov kovinarjev naraščanje produktivnosti v podjetjih; nevarnost inflacije pa da bi morala zanimati vse sloje in zlasti bogate, ki pospešujejo beg kapitala iz Italije in ki naj bi letos po predvidevanjih dosegel 1053 milijard lir.

Ostali gospodarski ministri, zlasti zakladni, ne delijo Donat Cattinovega optimizma in priporočajo umerjenost. Že finansiranje dežel bo pomenilo veliko obremenitev za državni proračun.

Po daljših počitnicah se bo sestala tudi poslanska zbornica in sicer v soboto, 23. septembra. Čakalo jo bo obsežno delo: odobritev zakona o finansiranju dežel ter zakona o podaljšanju zapore stanovanjskih najemnin vse do leta 1972, pa še zakona o univerzah in o statutu delavcev.

Slovenska Koroška na poti v razkroj?

Primorcem je Koroška nekaj zelo dragega: sveti Korotan je, zibelka krščanstva; dežela prastare neposredne demokracije je, v kateri si je slovensko ljudstvo ustoličevalo vojvode in tako ostvarilo zgodovinski primer, kako oblast izhaja tudi iz ljudstva, kar je imelo svoj vpliv nič manj kot na sestavo same ameriške ustave; sedež častitljive celovške Mohorjeve družbe je, ki je tudi naše pradede učila brati in pisati, tako da ima nemajhno zaslugo za prebuditev narodne zavesti na Primorskem. Zato pa nam vse, kar se dogaja na Koroškem, sega globoko v srce.

Z veseljem sem vzel v roke zadnjo številko koroške kulturne revije »Mladje«, z osuplostjo sem jo prebiral in jo odložil z grenkobo v duši.

Če je vsebina revije, kakor trdi urednik v »Napotilu«, kulturna žetev zadnjih treh let, je ta žetev kulturno precej dvomljiva in stvarno plevelasta ter osatasta. Človeka, ki pozna tudi samo površno miselnost sodobnega oporekanja, ne presunejo članki kot taki, pač pa ga prenapolnijo s skrbjo psihološko razpoloženje in duh, ki veje iz nekaterih piscev, in še zlasti najavljeni program, načrti, ki jih proglašajo nekateri mladjevci, ko neodgovorno nepovedujejo nove razkole, nov kulturni boj v že itak brezkrvnih koroških vrstah.

Ne bi rekel, da gre zgolj za nevihto v kozarcu, ki hoče v veliko veselje Nemcev in v opravičilo onim, ki se zavestno ali nezavestno utapljajo v nemškem morju, onečediti svetlo koroško zgodovino in oblatiti one, ki se za ceno nepopisnih žrtev trudijo za ohranitev slovenstva na Koroškem. Vse se zdi, da gre za neodgovorno ravnanje nekaterih iz skupine doraščajočih, ki so ali iz mržnje do krščanstva ali iz želje po osebni uveljavitvi ali tudi samo v slogu sodobnega protestiranja napovedali boj katoliškim narodnim delavcem in ustanovam na Koroškem ne glede na škodo, ki jo utegnejo narediti samim koroškim Slovencem.

»MLADJE« IN NOVI EVANGELIJ

Skupina sodelavcev pri »Mladju« je zavzela naslednje stališče: sedanje slovenske narodnopolitične strukture na Koroškem, zlasti razdeljenost v dva tabora, v desnico in levico, niso več v stanu reševati sodobna narodnostna vprašanja. Krščanska desnica, in še zlasti Narodni svet koroških Slovencev (NSKS), sta izdala zdravo narodno zavest, ker sta jo podredila veri, »krščanskemu poslanstvu«, zato pa stremita bolj po tem, da branita krščansko tradicijo kot pa koristi slovenstva. »Program«, ki ga je leta 1968 NSKS predložil slovenski javnosti, nikakor ne more biti »narodni« program, ker predstavlja kvečjemu koristi desnice, ne pa levice, h kateri se politično prišteva vsaj tretjina koroških Slovencev. Starokopitni klerikalizem na Koroškem še vedno drži svoj greben trdovratno pokonci. Ta klerikalizem je treba docela zrušiti. Ker so vodniki postali zvodniki, so mladjevci pograbili zastavo upornika, stopili na barikade in zahtevali pravico navzočnosti pri graditvi skupnega narodnega doma.

»Visokošolci smo se ojunačili in proglasili naš izstop iz narodne zadruge konsumnega idiotizma... Uživaj, Slovenec, svoje slovenstvo, svojo slovensko vsakdanjost! Uživaj svoje slovenske tradicije: mohorjanstvo, narodnjaštvo, klerikalizem!« (Mladje, str. 48-9).

S tem poklonom dosedanjim narodnim delavcem je »nova generacija« uprizorila leta 1968 svojo »majhno dunajsko revolucijo«, nadomestila »sveta načela« z osebno svobodo in začela ostro borbo zoper »okostenele organizacije koroških Slovencev«. Borba zoper obstoječi »establišment«, ki bo morala zajeti široke plasti naroda, se je v malem že izbojevala v visokošolskem domu »Korotan« na Dunaju. »Dunajski dolgoletni boj je duhovna vojna med taboroma, ki imata docela različne ideale in cilje... Zmaga Klub, bo zmagala z njim svoboda kot osnovni princip in temelj za vsako plodno in uspešno kulturno-znanstveno delovanje med koroškimi Slovenci. Zmaga Dom, zmagajo z njim vsi tisti elementi, ki so že ovirali tekom zadnjih 150 let naravni in zdravi razvoj duše in duha pri Slovencih« (Mladje, str. 66).

Vse se zdi, da je skupina mladjevcev stopila v tako oster boj zoper Narodni svet koroških Slovencev ne samo zaradi očitka, da je nedemokratičen, zastarel in zaprt do drugače mislečih, temveč tudi iz strahu, da bi ne bili sodobni, da bi ne »ujeli koraka z evropskim razvojem«. Sociološka in politična veda namreč ugotavljata, da je na Zahodu sodobni parlamentarizem v krizi, da se krhajo in razkrajajo obstoječe politične stranke in da še tako prefinjena diplomacija ni več zmožna reševati mednarodnih sporov. Ob vedno usodnejšem razkroju strankarske discipline se uveljavljajo politično neorganizirani posamezniki in še zlasti politično-neodvisna žarišča javnega mnenja, ki si preko tiska hočejo utreti pot do same državne zakonodaje in tako zavladati v vsem družabnem in političnem življenju.

Ker gre sodobni razvoj v evropskem svetu proti političnim strankam, se želijo mladjevci vskladiti s silnicami človeškega razvoja, prehiteti čase in si na domačih tleh ustvariti pogoje za ostvaritev neposredne demokracije brez političnih strank. »Politične stranke se pri nas nikdar niso povzpele do vsenarodnih koristi, nikdar niso širokopotezno in primarno zastopale naših upravičenih narodnih interesov... Le doba, v kateri ta dva dejavnika (politične stranke in diplomacija) ne bosta več igrala odločilne vloge, doba torej, ko bomo oproščeni teh vezi, bo slovenskemu narodu omogočila razviti vse njegove življenjske sile« (Mladje, str. 52).

Ta nova spoznanja, katerim je prisluhnila vsa Koroška, so »evangelij nove dobe, novega veka... Nehote smo postali avantgarda nove morale, nove etike in novega življenjskega zakona... Naj esteblišment zapravi svoja načela in svojo vest, mi si ne pustimo zadušiti naše študentovske svobode!« — »Današnji intelektualni rod obeta novo strujo v narodnem vodstvu. Ta ne bo smel pozabiti, da doslej ni uspelo ustaviti pretresljivega narodnega razpadanja nobenemu -izmu, še manj krščanstvu. Potrebna je duhovna revolucija, ki se bo z vsemi vlakni svoje bitnosti zavedala, da preti slovenskemu narodu na Koroškem edino — narodna likvidacija!« (Mladje, str. 49, 110).

Čut odgovornosti nas obvezuje, da kot smo objektivno prikazali stališče in nazore mladjevcev, prav tako objektivno in trezno iznesemo svoje pripombe v duhu dialoga, na katerega se »Mladje« ponovno sklicuje. Zato bomo odgovor na omenjene nazore objavili v prihodnji številki našega lista.

Dr. R. K.

Dnevnik kardinala Bea

Tajnik umrlega kardinala Bea, p. Stephan Schmidt, je pripravil za neko angleško-amerikansko založbo knjigo »Dnevnik kardinala Bea«. Dnevnik obsega zapiske velikega ekumenskega delavca kardinala Bea, odkar je postal kardinal leta 1959 do dneva njegove smrti leta 1968. Knjiga bo pokazala širokopotezno prizadevanje tega moža za duhovno obnovo Cerkve.

Glasbeni utrinki iz Strese

Stresa, avgust

Sprehajališče ob jezerski obali se bohoti v polnosti eksotične flore, od palm do posebnih japonskih divjih češenj. Parki pred luksusnimi hoteli so lepo in smotrno posejani z gredicami, ki jih nočni reflektorji predstavljajo še mikavnejše in skrivnostnejše. Po širni vodni gladini drsijo ob tej uri samo še valovi. Ladje, ki obiskujejo podnevi Boromejske otoke, že tiho ždijo v pristanu. Zmerno osvetljena cesta ob jezerskem nabrežju je skoraj že prazna. Le po parih ali posamezno hodijo tod poslušalci večernega koncerta, eni na sprejem v »Grand Hotel et des Iles Borromées« drugi pa verjetno spat. Noč je jasna, naslednji dan bo prav primeren za kratko jadranje do vedno očarljivega otoka Isola Bella...

Tak je bil večer v Stresi ob Lago Maggiore po slavnostnem koncertu v veliki dvorani Kongresne palače, s katerim so se pričele letošnje »Settimane musicali«, mednarodni festival simfonične, komorne, solistične in vokalne glasbe. Festival je letos že osmi po vrsti, in vsako leto začne s kakim velikim klasičnim delom cerkvene glasbe. In tudi letos ni festival v tem pogledu razočaral.

Ob samem festivalu bi seveda lahko marsikaj zapisal. Za to priliko, zlasti za svečano otvoritev, se zbere tu elitna publika iz Italije, Francije, Švice in drugih dežel, kar da vsej prireditvi izreden ton. Blesteči kristali in večerne obleke, z žametom prevlečene marmorne stene atrija in dvorane, radostno razkošno vzdušje — vse to se prepleta z začetnim uglaševanjem strun simfoničnega orkestra na monumentalnem odru.

Že s celotnega programa osme izdaje Glasbenih tednov v Stresi lahko razberemo, da je prav otvoritveni koncert najbolj zanimiv in mogočen. Tako smo lahko prisluhnili največjim delom W. A. Mozarta, I. Stravinskega in A. Brucknerja — klasiki, sodobnost in novoromantika skupaj. »Maša v c-molu« velikega salzburškega mojstra, »Simfonija psalmov« najpomembnejšega skladatelja sodobnosti, in »Te Deum« avstrijskega poznega romantika nam odkrivajo najbolj značilne etape evropske koncertne cerkvene glasbe. Če so lani začeli festival z velikovo Bachovo »Mašo v h-molu«, se letos samo nadaljuje tradicija v glasbeno zgodovinskem razvojnem okviru.

Mislim, da je vredno zaustaviti se nekoliko pri predvajanih delih. Mozartova »Maša v c-molu« sodi gotovo med vrhunce umetnikovega ustvarjanja na področju religiozne glasbe. Zložil jo je pravzaprav v zahvalo za ozdravitev žene Konstance, za kar se je zaobljubil. Svoj krst je maša doživela prav tam, kjer je tako želel veliki mojster: v cerkvi sv. Petra v Salzburgu in sicer 25. avgusta 1783. Skladatelj pa ni uglasbil celotnega liturgičnega teksta, kot je za maše navadno. Tako ni dokončan »Credo«, manjka pa tudi »Agnus Dei«. Ponekod pa izvajajo še preostale dele, verjetno v obdelavi Mozartovih učencev. Maša sama je glasbeno zelo zanimivo sestavljena. Skladatelj uporablja zbor do osemglasja, soliste, solistični kvartet in seveda vse dele orkestra. Gotovo je Mozart v tem času globoko občutil vpliv Bacha in Händla, katerih dela so mu navdahnila temeljito polifonsko zgradnjo. Obenem pa imamo tudi opravka z reminiscencami Scarlattija ali Pergolesija, ki so vlili avstrijskemu komponistu melodično sensibilnost in včasih operni stil. Po počasi se prelivajočem »Kyrie« se glasba razbohoti v blesku »Glorie«, v kateri mojster uporablja vse muzikalne prijeme do mogočne fuge »Cum Sancto Spiritu«. Sam »Credo« pa izzveni v koralnih akordih, ki pomenijo soglasno izpoved vere, dokler se ne izlije v lirično-pastoralno melodijo »Et incarnatus«. Končno »Sanctus« in »Benedictus« spet dihata polnost zmagoslavja, ki se v obeh delih spet razbije v linearno fugo »Hosanna«.

Igor Stravinski velja danes za brezpogojno najbolj priznanega predstavnika sodobne glasbe. Rus po rodu in vzgoji, je pa večino svojega muzikalnega opusa ustvaril na Zahodu. Delo »Simfonija psalmov« je uglasbil na tekst raznih psalmov že leta 1930 in sicer ob petdesetletnici ustanovitve simfoničnega orkestra v Bostonu. V tem delu je ruski skladatelj združil simfonično in vokalno obliko. Zaradi resnobnosti in primernejše zvočnosti je Stravinski bolj vzel v poštev v orkestraciji pihala ter potisnil godala v ozadje. Več je tudi polifonskih vokalnih ter instrumentalnih postopkov. V celoti je »Simfonija psalmov« izrazito močno delo, kar kaže, da ima tudi moderna glasbena produkcija smisel za tovrstne oblike.

Zadnji je bil »Te Deum« Antona Brucknerja, avstrijskega simfonika širokih zasnov in veličastnih arhitektonskih linij. Sam je to delo imenoval »ponos svojega življenja«. Začel ga je pisati leta 1881, dokončal pa šele 1884. Prvo izvedbo je delo doživelo na Dunaju leta 1885. Bruckner je svoji mojstrovini že v začetnem zboru (Te Deum laudamus) vžgal ognja, kjer spremljajo zbor trombe ob polni orkestralni zasedbi. Tudi v tej skladbi imamo solistične vložke in lepe barvne orkestralne efekte, dokler ne privre zaključni zbor v fugirani obliki »In Te Domine speravi«, ko se celotno delo spremeni v bučno himno in apoteozo.

Simfonični orkester »Deutsche Solistenvereinigung« in zbora »Bach« iz Freiburga ter »Sv. Cecilije« iz Frankfurta so pod dinamičnim in močno osebnim vodstvom Theodora Egela častno izvedli svojo nalogo in pokazali, kako je treba podajati religiozno koncertno glasbo.

Festival »Settimane musicali« se nadaljuje še z vrsto koncertov, ki obsegajo znane simfonične orkestre (Berlin, Praga-Stuttgart), in dirigente (Sawallisch, Münchinger) in soliste (Richter, Menuhin, Lukas, Pollini) ter vrsto novih mladih zmagovalcev glasbenih natečajev, ki imajo na sporedu skladbe iz baročne, klasične, romantične in moderne literature.

Andrej Bratuž

Generalni kapitelj šolskih sester

Ob priliki stoletnice svojega obstoja so slovenske šolske sestre v ponedeljek, 25. avgusta začele v Rimu svoj generalni kapitelj in ga te dni končale. Sestre so pregledale in obnovile svojo konstitucijo, to je redovna pravila. Izvolile so novo generlano vodstvo in tudi provincialne prednice.

Slovenska metropolija in Slovenik

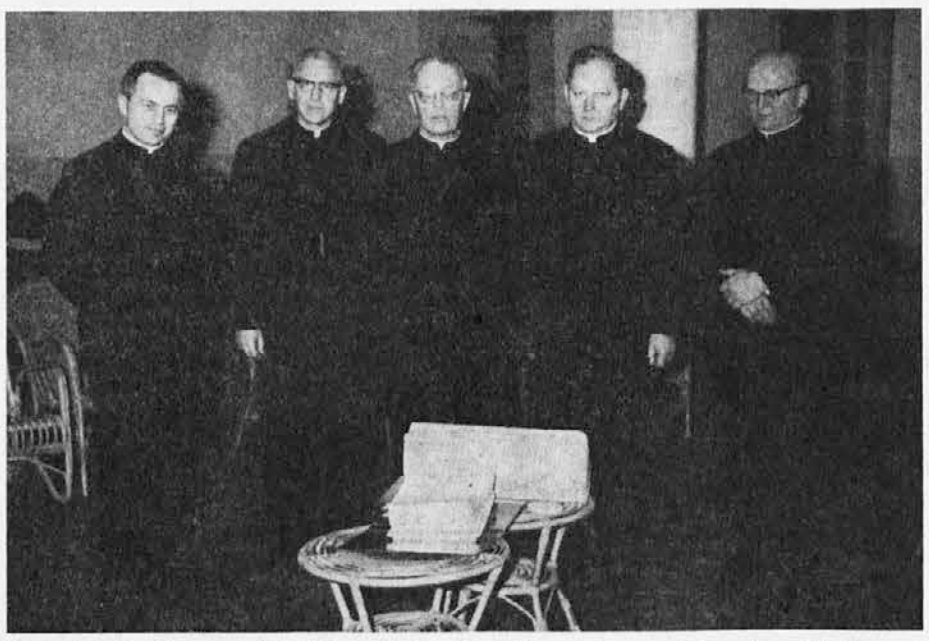

Slovenski škofje ob priliki blagoslovitve temeljnega kamna Slovenika. Od leve na desno stoje: Vekoslav Grmič, Janez Jenko, Jožef Pogačnik, Maksimilijan Držečnik in Stanislav Lenič

Pavel VI. je ob blagoslovitvi temeljnega kamna Slovenika 9. maja letos dejal med drugim: »Kamen za zavod ni bil brez zveličavnega nagiba vzet prav iz bližine groba prvaka apostolov. Trdno smo prepričani, da bo ta zavod, ki ga boste postavili, utrjeval med vami tisto rimsko vero, katero hvali apostol Pavel, in da bo vašo cerkveno pokrajino tesneje povezoval z apostolskim sedežem.«

Papež je v svojem govoru poudaril zvezo med ustanovitvijo cerkvene pokrajine in gradnjo slovenskega zavoda ter njun pomen za bodočnost. Metropolija in zavod bosta živi priči slovenske vernosti in zvestobe apostolskemu sedežu. Metropolija predstavlja enotnost in edinost slovenske hierarhije; slovenski zavod pa jo bo predstavljal v Rimu pred zborom drugih katoliških zavodov. Slovenski škofje poudarjajo v poslanici ob blagoslovitvi temeljnega kamna, da bo zavod pomagal duhovnikom do višje izobrazbe na papeških univerzah, kar bo v prid rojakom v domovini in tujini. Iz tega sledi globoka povezanost metropolije in zavoda, ki mora biti v središču krščanstva odsev in izraz slovenske cerkvene edinosti.

Če pregledamo slovensko cerkveno zgodovino, ugotovimo, da nismo bili doslej še nikoli zedinjeni v eni sami samostojni cerkveni pokrajini. Salzburška škofija in oglejski patriarhat sta se vsak po svoje zavzemala za pokristjanjevanje Slovencev. Meja med njunim misijonskim delovanjem je bila reka Drava, ki je potekala nekako po sredini slovenskega ozemlja. To pa ni imelo ugodnih posledic za verski in kulturni razvoj. Zato je povsem razumljivo navdušenje panonskih Slovencev v 9. stoletju za misijonsko delovanje svetih bratov Cirila in Metoda. Treba je poudariti, da je apostolski sedež že takrat želel ustanoviti samostojno slovansko cerkveno pokrajino, ki bi združevala tudi vse Slovence. Toda nasprotovanja s strani političnih in cerkvenih krogov so to velikopotezno dejanje preprečila. Sen kneza Koclja in nadškofa Metoda se je razblinil. Nadaljnja zgodovina nam nudi še bolj žalostno sliko razdeljenosti cerkvenega slovenskega ozemlja. Velik del ozemlja je spadal pod oglejski patriarhat do ustanovitve ljubljanske škofije 1462. Lavantinska škofija (pozneje mariborska) s sedežem pri Št. Andražu na Koroškem je bila ustanovljena že leta 1228. Konec oglejskega patriarhata je bil leta 1757, ko je Benedikt XIV. ustanovil videmsko in goriško nadškofijo.

Velike zasluge za začetek slovenske cerkvene enotnosti in samostojnosti ima še danes svetniški škof Anton Martin Slomšek, ki je s prenosom škofijskega sedeža v Maribor leta 1859 rešil koroške in štajerske Slovence pred verskim in narodnim propadom. Že takrat je v preroškem duhu gledal združene Slovence v eni sami pokrajini. Ustanovitev metropolije pomeni izpolnitev njegovih želja in uresničitev tisočletnega načrta svetih bratov Cirila in Metoda. Prvi korak k uresničenju metropolije je napravil Janez XXIII., ko je 21. decembra 1961 povzdignil ljubljansko škofijo v nadškofijo. Za minuli božični praznik pa je Pavel VI. dal Slovencem velik in dragocen dar — metropolijo. Letos v maju pa je odobril in blagoslovil gradnjo slovenskega zavoda.

Verni Slovenci se veselimo teh sadov koncila, ki nas spodbujajo k utrditvi vere in zvestobe apostolskemu sedežu. Zavedamo se pomena slovenske metropolije in slovenskega zavoda v Rimu, ki bosta priči vernosti in enotnosti slovenskega naroda.

Jožef A. Markuža, Rim

Režim v Libiji se je utrdil

Državni udar, ki so ga nedavno izvedli vojaški krogi v Libiji s tem, da so odstavili kralja Idrisa el Senusija in proglasili Libijo za republiko, je očividno uspel. Vojaški režim se je po treh tednih utrdil, mednarodnih konfliktov ni bilo in tako nastopa sedaj doba, ko bo moralo novo državno vodstvo prebivalstvu dokazati, da mu nudi več kot tisto, ki je bilo strmoglavljeno.

Govorili bi neresnico, če bi trdili, da je uprava kralja Idrisa zanemarjala dvig življenjske ravni med svojim prebivalstvom. Nesluteni gospodarski razvoj, ki ga je deželi prinesel petrolej, je močno vplival na spremembo življenja med narodom, ki šteje komaj 1.700.000 prebivalcev. In ti niti niso enotni. Že sama Libija je sestavljena iz dveh pokrajin: Cirinajke in Tripolitanije, ki nikoli v zgodovini nista bili organsko povezani; križajo se pa tudi interesi posameznih družbenih slojev, beduinov, kmetov, trgovcev, uradnikov in malega števila razumnikov.

Libija ima petrolej, nima pa finančnih, tehničnih in tržnih možnosti, da bi lahko črpanje domačega petroleja vzela v lastne roke. Edino, kar lahko stori je, da omogoči s temi ogromnimi dohodki večjo izobrazbo prebivalstva. Do sedaj se je vlada zadovoljila le s tem, da je uvažala vedno več potrošniškega blaga, saj nima lastne industrije in je prisiljena uvažati tako hrano kot vse industrijske izdelke. Ni čuda, da v teh razmerah cveti zlasti trgovina, zlasti še, ker so cene naravnost astronomske: v Libiji stane kilogram kumar 35-krat več kot v Egiptu.

Nujno bi bilo zato potrebno, da se loti nova vlada namesto hujskanja zoper Izrael predvsem gospodarskih problemov, to se pravi, da začne pospeševati razvoj kmetijstva in domače industrije ter šolstva, ki bo edino lahko dalo deželi domače strokovnjake; zdaj je namreč vsak četrti zaposleni človek v Libiji tujec. Tudi veliko jugoslovanskih podjetij je med njimi. Če bo nova vlada v tem vsaj nekoliko uspela, bo mogla tudi opravičiti, da je z državnim udarom prišla na oblast.

Sestanek Kosigin-Čuenlaj

Pogreb severnovietnamskega revolucionarja Hočiminha je bil komaj pri kraju, ko je prišlo do velikega presenečenja: na pekinškem letališču sta se 11. septembra za kratek čas sestala sovjetski predsednik vlade Aleksej Kosigin in kitajski prvi minister Čuenlaj.

Spričo izredno zaostrenih odnosov med Sovjetsko zvezo in Kitajsko je razumljivo, da je »odkriti razgovor«, kakor govori uradno skupno poročilo, vzbudil po vseh velikih svetovnih prestolnicah izredno pozornost. Kaj sta se ta vodilna komunista pogovarjala ali dogovorila, pa je zaenkrat še docela zavito v temo.

Kitajci so poročila o tem potisnili na dokaj nepomembna mesta, sovjetski tisk pa je poročal vidno, a se vzdržal vseh komentarjev. Verjetno pa bo imel prav newyorški »Times«, ki je izrazil mnenje, da je bil sestanek dokaz za to, da sovjetsko-kitajski spor še ni dosegel take točke, s katere ni več vrnitve.

Jubilej srbske pravoslavne Cerkve

Srbska Cerkev proslavlja letos 750-letnico svojega obstanka. To je važen jubilej ne samo za srbski narod, marveč za ves krščanski svet. Ker živimo v dobi ekumenizma, v času zbliževanja med narodi zlasti pa še med kristjani, se tega jubileja veselimo tudi mi in zato si ogledajmo, kako je nastala srbska Cerkev.

SV. SAVA USTANOVITELJ SRBSKE NEODVISNE CERKVE

Srbi so postali kristjani ob koncu 9. stoletja. Takoj so sprejeli slovansko bogoslužje, ki sta ga izoblikovala sveta brata Ciril in Metod, katerega središče je bil Ohrid, kraj, kamor so se bili zatekli Metovodi učenci iz Moravske. Skozi mnoga desetletja Srbi niso imeli svojih škofov, še manj pa tiste cerkveno-narodne neodvisnosti (avtokefalnosti), ki je značilna za Cerkve vzhodnega obreda.

Prvi srbski nadškof je bil sv. Sava. Rodil se je leta 1174, kot zadnji sin velikega župana Stefana Némanje. Njegovo krstno ime je bilo Rastko, kot menih pa si je nadel ime Sava. Dočim so drugi njegovi bratje in še posebno Štefan (ki je pozneje postal prvi srbski kralj) nadaljevali očetovo delo pri upravljanju nastajajoče srbske države, se je Rastko odločil, da utrdi in ovekoveči očetovo versko politiko. Nemanjeva cerkvena orientacija je dobila v Rastku genialnega ustvaritelja, kateremu je uspelo, da je slovansko-bizantinsko krščanstvo postalo ne samo vera srbskega naroda, temveč tudi nositelj njegove kulture in idejna osnova v zgradbi srbske države.

Rastko je imel 15 let, ko mu je oče poveril upravo pokrajine Hum. Toda mladenič se ni znašel v političnem delovanju. Veliko bolj se je zanimal za verska vprašanja. Rad je poslušal menihe, ki so mu pripovedovali o meniškem življenju na Gori Atos ali Sveti Gori (v Grčiji). Nekega dne se odloči, da sam postane menih in pobegne na Goro Atos. To dejanje je silno vplivalo na očeta. Tudi on se je odpovedal svetni oblasti ter postal, pod imenom Simeon, menih v Studeniškem samostanu, ki ga je sam dal zgraditi kot svojo »zadužbino (za dušo). Kmalu potem pa se je tudi Nemanja sam odpravil na Goro Atos in se tam pridružil sinu Rastku.

Neki menih je Savi svetoval, naj zgradi na Gori Atos samostan, kamor bi se lahko zatekli tisti iz njegove domovine, ki bi si želeli služiti Bogu in presveti Devici Mariji. »Vsi, ki bodo v tem vztrajali, bodo tu našli mir in odrešenje.«

Simeon in Sava sta na Sveti Gori našla zapuščen samostan Hilandar. Zaprosila sta bizantinskega cesarja Aleksija III., naj jima ga odstopi. Cesar je privolil in samostan je bil takoj obnovljen. Že leta 1199 so se tja vselili prvi srbski menihi.

Samostan Hilandar je postal silno važen dejavnik v cerkveni in kulturni zgodovini srbskega naroda, srbske Cerkve in države. Mirno lahko rečemo, da je to bila prva srbska visoka šola, središče srbske srednjeveške književnosti.

Nemanja (Simeon) je umrl v Hilandarju že leta 1200 (tri leta po prihodu). Srbi ga smatrajo za tvorca srbske države in za očeta srbske narodnosti. Odločilno je vplival na ves naslednji razvoj srbske narodne in cerkvene zgodovine. Z zidanjem »zadužbin« je položil temelj »zadužbinarstvu«, ustanavljanju samostanov, svojih naslednikov; s tem je zadobila srbska srednjeveška kultura silen razmah, saj so bili skoraj vsi kulturni delavci v tisti dobi menihi.

PO NEMANJEVI SMRTI

Kmalu po Nemanjevi smrti se je starejši brat Vukan, ki je upravljal Zeto (Črno goro) uprl bratu Štefanu. Vojna med bratoma je trajala do povratka Save s Svete Gore. S seboj je prinesel truplo pokojnega očeta ter ga dal pokopati v studeniški cerkvi. Pomiril je brata in se za stalno naselil v Studenici. Spoznal je, da v ljudstvu vlada beda in versko neznanje. Zato se ni zapiral v samostan, temveč neprestano obiskoval mesta in vasi, učil ljudstvo in gradil cerkve in samostane. V tem času so se na Vzhodu razmere silno spremenile. Turki so prodirali skozi Malo Azijo in uničevali nekdaj cvetoče krščanske dežele, križarji iz Zapada pa so zasedli Carigrad ter ga opustošili huje kot bi ga sami Turki. Cesar in patriarh sta prenesla svoja sedeža v Nikejo. Štefan, brat sv. Save, se je poročil s kneginjo Ano, hčerko benečanskega doža. Ta je izposlovala od papeža krono, s katero je bil Štefan kronan kot prvi srbski kralj (odtod naziv Štefan Prvovenčani). Sava se nad tem dejanjem ni zgražal. Nasprotno, pozneje je sam poslal v Rim svojega odposlanca škofa Metodija ter zaprosil za »novo« krono, s katero bi on kot prvi srbski nadškof kronal svojega brata. Zadevo je treba razumeti tako, da se je prvo kronanje izvršilo po rimskem obredu in veljalo predvsem za obmorske pokrajine (južna Dalmacija), ki so bile pretežno rimsko-katoliške, dočim je Sava želel, da bi Štefana kronal po vzhodnem obredu za vso razširjeno Srbijo.

SV. SAVA — PRVI NADŠKOF

Težke razmere, v katerih sta se znašla bizantinski cesar in carigrajski patriarh, so jima narekovale, da se nista upirala načrtu sv. Save, ki je želel, da bi srbska Cerkev dobila po vzorcu drugih vzhodnih Cerkva popolno notranjo avtonomijo. Carigrajski patriarh je posvetil Savo za prvega srbskega nadškofa ter izdal o tem »gramato« (dekret), po katerem je Sava lahko samostojno upravljal Cerkev v svoji domovini, lahko ustanavljal nove škofije in posvečeval nove škofe.

Kot prvi sedež svoje nadškofije je Sava izbral samostan v Žiči, »zadužbini« svojega brata Štefana. Izbral in posvetil je nove škofe v Stonu na Pelješcu, v Boki Kotorski, v Peči in drugod. Večkrat je obiskoval škofije in priporočal pastirjem, »naj pasejo čredo, ki jim je bila izročena po novem Kristusovem zakonu in po zgledih svetih apostolov.«

SMRT SV. SAVE V BOLGARIJI

Sv. Sava, ki je v mladosti zbežal v samostan ter zapustil kraljevi dom in svetno oblast, tudi kot nadškof ni pozabil na Hilandar. Ko se mu je zdelo, da je novoustanovljena srbska Cerkev dovolj čvrsta, je sklical v Žiči cerkveno sinodo ter se odpovedal svoji cerkveni oblasti, za naslednika pa je posvetil jeromonaha Arsenija.

Njegov namen je bil, da se vrne v samostan, a še prej se je napotil na romanje v Sveto deželo. Ko se je vračal, je obiskal bolgarskega kralja Jovana Asena II. v Trnavi. Tu je zbolel in izčrpan od napornega dela je zaspal v Gospodu leta 1236.

Bolgarski cesar in patriarh sta želela, da bi njegovo truplo ostalo v Trnavi. Srbski kralj Vladislav se je moral osebno napotiti v Trnavo, da je izprosil, naj se truplo sv. Save prenese v Srbijo. Pokopan je bil v samostanu Mileševo pri Prijepolju. Turki so leta 1696 iz maščevanja do Srbov prenesli ostanke v Beograd ter jih sežgali na Vračarju.

(Po srbskem izvirniku v beograjski »Blagovesti« priredil M. Rijavec).

MARIJANSKI PRAZNIK NA OPČINAH

Zopet smo doživeli lepi vsakoletni marijanski shod na Opčinah. Dež je sicer preprečil procesijo, a to ni nič oviralo skupnega slavja. Openska cerkev je bila nabito polna. Pred sv. mašo smo odpeli ljudske litanije Matere božje. Sv. mašo je daroval škofov vikar dr. Lojze Škerl. Med sv. mašo je govoril g. Albin Germek, župnik iz Doline. V govoru je razvil važno misel, da nam mora vsakoletni skupni marijanski praznik pomagati, da postajamo vedno boljši kristjani. Živeti moramo v božji ljubezni in jo posredovati drugim. Čim več bo v nas božje svetlobe, več jo bomo lahko dajali drugim. Pri tem naj nam bo v trajni zgled Marija.

Posrečena je bila zamisel, da je Marijin kip obdajala predvsem mladina: skavti, skavtinje, dekleta, belooblečene deklice, strežniki. Marija jim bo posredovala božjo pomoč v viharjih življenja.

Cerkev je bila okusno okrašena. Zeleni venci so se prepletali na vse strani. Imeli smo vtis, da je openska župnijska skupnost lepo sodelovala pri pripravi na skupni marijanski praznik.

Vsakoletni marijanski shod prav gotovo utrjuje vezi med nami in nam tudi pomaga, da polagoma postajamo boljši kristjani, kakor nam je iskreno zaželel govornik.

Kraška ohcet in kraški teden

V nedeljo se je s kraško ohcetjo zaključil kraški teden. V Kraški hiši v Repnu so pretekli teden odprli razstavo tržaških narodnih noš, ki si jo je ogledalo veliko število ljudi. Skozi ves teden so se vrstila razna tekmovanja (npr. kamnarjev in predic) ter prikazi nekdanjega dela in življenja našega kraškega človeka. Restavracije in gostilne v Repnu, na Colu in Repentabru pa so priredile posrečeno gastronomsko tekmovanje. Vsak večer je ena izmed gostiln oz. restavracij postregla z jedili, ki so jih »jedli naši nonoti«. Godbe na pihala iz Nabrežine, s Proseka, iz Trebč in iz Doberdoba so skrbele za prijetno razpoloženje. Ljubitelji Krasa in njegovih običajev ter veliko radovednežev je z zanimanjem sledilo prevozu »bale« s Cola v »Kraško hišo« v Repen.

Najbolj bogat pa je bil spored preteklo nedeljo, ko se je v repentabrski cerkvi poročil kraški par Irma Križman iz Repna in Božo Sedmak iz Sv. Križa. Po poroki je s trga pred cerkvijo odšla svatovska povorka v narodnih nošah do Furlanove restavracije na zakusko. Poročno kosilo pa je bilo v restavraciji Križman v Repnu. Na popoldanski folklorni prireditvi so nastopili folklorna skupina iz Brega, pevski zbor »Danica« iz Št. Vida na Koroškem in folklorna skupina KUD »I. G. Kovačić« iz Zagreba. Na trgu pa je trajal ples do polnoči ob zvokih »Veselih planšarjev«.

Kraškemu paru želimo obilo sreče v zakonskem stanu, prirediteljem pa gre vse priznanje.

Zapuščeni Bog ob robu mesta

Nedavno me je pot zanesla skozi dve deželi. Najprej sem se ustavil na Južnem Tirolskem. Ljudje resnično žive v izobilju. Bogati sadovnjaki, žlahtni vinogradi, skoro v vsaki hiši turisti iz Nemčije. Pravijo, da bogastvo trga od Boga. Na Južnem Tirolskem ne dobiš tega občutka. Ob nedeljah se vrstijo maše vse dopoldne (mislim zlasti na Meran) in cerkve so nabito polne pa naj gre za maše z nemškim ali italijanskim jezikom.

Zanimiva je v Meranu recipročnost do obeh narodnih skupnosti: v cerkvah, ki jih upravljajo nemški duhovniki, je vedno ob nedeljah in praznikih ena sv. maša za italijansko govoreče vernike, v italijanskih cerkvah pa za nemške. Le zakaj je to možno v Meranu, v Gorici in Trstu pa ne, sem se nehote vprašal. Očetje kapucini v Gorici npr. dobro vedo, da je velik odstotek tistih, ki hodijo k sv. maši v njihovo simpatično cerkev, slovenski, pa so bili doslej vedno gluhi za uvedbo vsaj ene sv. maše v slovenskem jeziku.

Na Južnem Tirolskem preseneti tudi izredno veliko število križev na razpotjih, ki so vsi skrbno negovani in s cvetjem okrašeni. Poleg tega ima še vsaka kmetija svoj lastni križ na vidnem mestu. Tradicionalno krščanstvo, bo kdo rekel. Morda, toda navzočnost križanega Boga skoro na vsakem koraku nehote vpliva na miselnost ljudi, ki v tej deželi živijo ali jo obiskujejo.

Iz Južne Tirolske sem nato odšel v Švico. Obiskal sem njen južno-vzhodni del, dolino Engadin ter se ustavil v svetovnoznanem zimsko-športnem središču St. Moritzu. Tudi Švica je bogata, tako bogata, da se celo brani denarnih naložb iz tujine. Toda Bog je v teh krajih pozabljen ali odrinjen v kot. Protestantska reformacija je pometla s križi v javnosti. Sredi vasi se še dvigajo vitki zvoniki proti nebu, a cerkve so prazne in večidel zaprte.

Sredi St. Moritza stoji protestantska cerkev. Lepa, elegantna, a ves teden pod ključem. Le ob nedeljah se odpre za dve uri. Iskal sem nato katoliško cerkev. Našel sem jo na robu mesta, tam kjer se začno pašniki. Prostorna je, a turobno prazna. V nespametni želji, da bi katoličane čim manj ločilo od protestantov (le zakaj ni te težnje najti pri protestantih?), je katoliški župnik odstranil glavni oltar. Nadomestil ga je z navadno mizo, ki niti s prti ni prekrita. Ti se položijo nanjo med sv. mašo. Tabernakelj seveda obstaja, a je potisnjen v stranski kot. Kot da bi se moralo skrivati božjo navzočnost med nami. Ena sama oseba je delala družbo evharističnemu Jetniku. Še dobro, da je bila cerkev odprta!

Očividno je v St. Moritzu Bog nadležen gost. Zato so mu v sredini mesta hišo božjo enostavno zaprli, katoliško pa porinili daleč proč izpred oči ljudi. Pa sem se nato spomnil na naše kraje. In se mi je zazdelo, da v marsičem sličijo St. Moritzu in dolini Engadin. Strup marksistične ideologije in preveliko obilje sta naše ljudi Bogu odtujila. Cerkve samevajo, križi, kjer še so, so zapuščeni, naša dežela je zgubila svoj krščanski pečat. Ni nam tega storil tujec, sami smo se v svoji »naprednosti« odtrgali od Boga. Na dolgo časa nam to ne bo v korist!

—ej

Le delno uresničene želje

Iz Francije (Pas de Calais) smo prejeli pismo nekega našega naročnika, ki je po rodu iz Slovenije. V pismu se pritožuje čez sedanje jugoslovanske oblasti, ker nekatere delavce prikrajšujejo pri penziji. Zadeva je pa naslednja.

Med pariško in beograjsko vlado je bil leta 1950 sklenjen poseben sporazum ali konvencija glede izplačevanja pokojnin tistim delavcem, ki se vrnejo domov v Jugoslavijo, in tistim, ki so prej delali v Jugoslaviji, a žive sedaj kot upokojenci v Franciji. V konvenciji je določeno, da bodo upoštevali za penzijo leta dela v Jugoslaviji in v Franciji ter sorazmerno z vplačanimi prispevki določili pokojnino. Vse lepo in prav, ko bi se res tega pošteno držali. Toda dogaja se, da jugoslovanske oblasti odmerjajo višino pokojnine za delovno dobo opravljeno v Jugoslaviji, z dvojno mero: tistim, ki so včlanjeni v Združenju Jugoslovanov dajejo pokojnine višje kot bi jim pripadale, tistim, ki niso člani tega združenja pa dajejo pokojnine nižje kot bi imeli pravico. Pismo navaja primer predsednika Združenja Jugoslovanov, ki za sedem let delovne dobe v Velenju in brez vsake kvalifikacije dobiva čez 40.000 starih frankov pokojnine vsake tri mesece; nekateri delavci prav tako iz Slovenije, ki pa niso člani združenja, dobivajo zo 14-letno delovno dobo doma le 28.000 vsake tri mesece, čeprav so bili visoko kvalificirani delavci. Francoska vlada, pravi pismo, ne dela tega: v Jugoslavijo pošilja vsakemu, kar mu gre, in ne gleda ali si vpisan v neko določeno organizacijo.

V dokaz, da pri odmerjanju pokojnine gledajo v Sloveniji res tudi na partijsko pripadnost, navaja pismo zglede, kako so hodili okrog ljudi po Franciji in jih vabili k pristopu v Združenje Jugoslovanov z obljubo, da jim bodo izboljšali penzije.

Kaj naj rečemo k takemu početju? To, kar smo že nekje povedali: za Ljubljano se delijo Slovenci v dve kategoriji, med partijce in njih somišljenike ter med nepartijce. Ti prvi so polnopravni Slovenci, drugi so pa Slovenci nižje vrste, z manjšimi pravicami in večjimi dolžnostmi. Trdijo pa vseeno, da smo vsi enakopravni. Škoda je še večja, ker se take stvari dogajajo v inozemstvu, tako da trpi ugled Jugoslavije in Slovenije še posebej.

DROBNE NOVICE

Novi dušni pastir hrvaških izseljencev

Za vrhovnega dušnega pastirja hrvaških izseljencev je kongregacija za škofe imenovala Vladimirja Stankovića, župnika pri Sv. Blažu v Zagrebu, bivšega tajnika kardinala Šeperja.

Za zaščito svetih krajev

Izraelski minister za bogočastje je izdal posebne predpise za svete kraje. Na podlagi njegove odredbe v območju svetih krajev ni dovoljeno kaditi, jesti, postavljati stojnice za prodajo in tudi ne beračiti.

Umrl je kardinal Urbani

V sredo popoldne 17. septembra je umrl kardinal Giovanni Urbani, patriarh v Benetkah. Bil je predsednik italijanske škofovske konference. Slovenci smo ga imeli priliko videti jeseni leta 1967, ko je v oglejski baziliki posvetil v škofa msgr. Cocolina.

† Msgr. Janez Hladnik

44 **V SLUŽBI CERKVE IN NARODA**

(SPOMINI)

Tako sem ta dan že od Semiča naprej napenjal oči, da najdem Metliko, pa ni bilo videti kaj več kot steljnike, redka naselja, plotove, postaje pa daleč proč od krajev. Samo veseli semiški vinogradi so bili izraz tega, kar sem sanjal o Beli krajini.

Seveda na metliški postaji nisem nikogar pričakoval in tudi nikogar našel. Bila je popoldanska ura. Nekako ob štirih sem stopil po metliškem trgu proti veličastni zgradbi farne cerkve sv. Nikolaja. Prijeten hlad me je objel, ko sem vanjo stopil in lep vtis mi je napravila snažna ter okusno okrašena cerkev. Ženske so ravno dokončavale svoje delo in ko so me videle, so takoj prihitele. Bila je Katarina iz konzuma, Bajukova in ne vem katera še. Prva je bila prednica Marijine družbe.

Kmalu sem končal prvi sestanek z Gospodom in nato pohitel v proštijo, kjer me je ljubeznivo sprejel prošt Gregor Cerar, pater nemškega viteškega reda, kateri so imeli in še imajo na skrbi več belokranjskih fara.

Tedaj je pritekel nasmejani gospod Vinko Lovšin, moj stanovski tovariš, in že smo sedli k mizi s poličem vina, sirom in kruhom (bil je post), kar je gospod Vinko imel vedno za vsako potrebo v kaplanski kleti nasproti proštije.

Nato sta mi oba odkazala moje stanovanje: dve prostorni sobi, v katerih je sto let pred mano domoval svetniški Baraga. Naslednji dan naj bi imel sv. mašo ob 10,30, mašo drugega kaplana. Stopili smo še v cerkev, kjer sta mi gospoda odkazala spovednico in razložila, kje se hranijo vse potrebščine.

Že so se pripodili tudi ministranti.

Metlika je bila svoj čas pomembna kot zgodovinsko mesto. Prvi turški naval na slovenska tla je občutila Metlika, ki je tedaj bila obmejna trdnjava.

Nedaleč od Metlike stoje znamenite Tri fare, tri vzporedne cerkve, katerim nihče ne ve resnične razlage. Razne legende povedo na različen način. Resnica je, da stoje sredi pokopališča tri prostorne cerkve, vsaka s svojimi oltarji in žegnanskimi dnevi. Res je tudi to, da je trifarško žegnanje na šentjernejsko nedeljo ogromen ljudski shod ne le bližnjih Belokranjcev, temveč tudi sosednjih Hrvatov in srbskih Uskokov iz Gorjancev. Res bo tudi to, da ima navzočnost treh cerkva svojo zvezo z zemljepisnim položajem Metlike na stični točki Slovencev, Hrvatov in Uskokov, katerim v domači besedi reko »Vlahi«.

Metlika se prvič v zgodovini imenuje že po letu 1200 in je bila skozi stoletja sedež mejnega grofa.

Žal ni bilo nikogar, ki bi si zadal nalogo, da zbere glavne podatke tega pomembnega kraja.

MED DOBRIMI BELOKRANJCI

Pri obeh mašah, ki sta bili redni farni, je bilo polno naroda. Prav tako tudi pri maši ob 10.30. Seveda, ko pa je imela tedaj fara preko 6.000 prebivalcev. V cerkvi more sedeti v klopeh štiristo oseb, nekaj jih pa stoji. Tudi pri osmi maši, ki ni med rednimi, ker je včasih ni bilo, je imel Drobantov gospod Ivan Nemanjič, penzionist, par stotin ljudi. Tako je prihajalo k vsem mašam kakih 2.600 oseb. Torej je še vedno precej takih, ki ne pridejo k maši, tako sem delal svoj račun. »Gotovo,« je pojasnil gospod Vinko, »mar meniš, da bodo meščani vsi hodili "farja" poslušat?. Smo pač v "napredni Metliki". Moraš vedeti, da je tukaj Gangljev dom in da on zelo skrbi, da ima tukaj najbolj zmožne protiklerikalne učitelje, da imamo Sokola, da je bila tukaj prva liberalna kranjska "Čitalnica". Da, dragi gospod Janez: Tukaj imamo precej takih, katerim se zdi, da Bogu niso ničesar dolžni. In hvala Bogu, da so bili tukaj vedno dobri, odlični duhovniki, za katerimi je ostala lepa sled kot Baraga, sedaj stolni prošt Nadrah in posebno globoko v srcih zapisani Anton Vovk z Gorenjskega. Gospod "Anton", ki je tukajšnjo fantovsko Marijino družbo vzdignil na izredno višino.«

Moj prvi nastop v Metliki mi je takoj prinesel simpatije.

Popoldne isti dan sva šla z gospodom Vinkotom v Slamno vas k Molku. V vsaki vasi je bilo ducat družin, ki so imele rade duhovnika, a malo tako vzornih kot je bila Molkova v Slamni vasi. Tja sva skočila z Vinkotovim kolesljem in konjičkom.

Tako sem s prelepimi vtisi naslednje jutro odpotoval proti domu, da si pripravim vse potrebno za mojo nastanitev v Metliki 1. septembra.

Vsa moja oprava in vse potrebno je bilo naréd. Zapregli smo in pripeljal sem s konji svoje stvari. Malo dolga je bila ta pot, kajti od doma do Ljubljane je 40 km, od Ljubljane do Metlike pa po cesti 108 km, po železnici pa celo 136 zaradi dolgega ovinka skozi Črnomelj.

Farovška Marička, župnikova sestra, doma je bila iz Moravč, je bila pridna, varčna in snažna ženska. Od kraja je vse lepo teklo. Toda po nekaj tednih sem že začutil neugodje, ki se je stopnjevalo. Maričkini pojmi o kuhinji so bili drugačni kot moji. Vedno pražen krompir, ki je plaval v masti, ni bil zame, čeprav mi je bil všeč.

(Se bo nadaljevalo)

Pismo tajnika vatikanske države goriškemu nadškofu

Slovenski duhovniki, ki so se udeležili 9. pastoralnega tečaja slovenskih duhovnikov v zamejstvu in zdomstvu v Trzizmu (Tricesimo) pri Vidmu, so 27. avgusta letos poslali vdanostni pozdrav sv. očetu. Ta se jim je zahvalil po svojem državnem tajniku kardinalu Villotu, kateri je na goriškega nadškofa msgr. Cocolina poslal pismo sledeče vsebine:

Posebno tolažbo je dal srcu sv. očeta vdanostni telegram, ki so mu ga poslali slovenski duhovniki iz celovške, videmske, goriške in tržaške škofije ter slovenski izseljenski duhovniki ob priliki svojega 9. dušnopastirskega tečaja.

Sv. oče se za te pozdrave prisrčno zahvaljuje, želi vsem udeležencem vse dobro in goreče prosi Gospoda, da bi jih božja naklonjenost spremljala in krepila v njih duhovniški službi.

Istočasno hoče Kristusov namestnik z veseljem podeliti svoj apostolski blagoslov Vaši ekcelenci, apostolskemu administratorju za slovensko ozemlje msgr. Janezu Jenku in vsem udeležencem tečaja.

Primorski Slovenci na Barbani

Kot je bilo najavljeno, se je vršilo na praznik Žalostne Matere božje 15. septembra romanje slovenskih vernikov iz goriške nadškofije na Barbano. V lepem številu so se pridružili tudi romarji s Tržaškega; romarje je spremljalo sedem duhovnikov. Naši ljudje so napolnili prostorno cerkev, ko je bila skupna koncelebrirana sv. maša goriških in tržaških duhovnikov ob 10. uri. Med mašo je pridigal župnik iz Gabrij pri Gorici g. Stanko Žerjal o potrebi, da kot Marija javno izpričujemo svojo vero in o naši soodgvornosti za duhovniški naraščaj med našim ljudstvom. Popoldne so bile še slovesne litanije z blagoslovom.

Romanje je lepo poteklo, zlasti ker nam je vreme prizanašalo in nismo imeli dežja, čeprav je v Gorici in drugod močno lilo.

Občinska seja v Števerjanu

Občinski svet se je sestal v ponedeljek, 8. septembra pod predsedstvom župana Stanislava Klanjščka in je odobril razna potrebna javna dela.

ENEL (električna ustanova) je pripravila načrt za okrepitev električne energije v zaselkih Valerišče, Klanec in Jazbine. Načrt predvideva zgraditev dveh ojačevalnih postaj na Valerišču in v Jazbinah za skupni znesek 22 milijonov lir. Polovico bo krila družba ENEL, polovico pa dežela.

Obnovili so in potrdili vnovič sklep za posojilo na goriški hranilnici 10 milijonov lir za okrepitev javne razsvetljave, katero je že enkrat Kontrolni urad odbil.

Nadalje so odobrili načrt za ureditev dveh parkirnih prostorov in sicer enega od gostilne Dvor do občine, drugega pa pred občinsko stavbo. Z ureditvijo parkirnega prostora Dvor-občinska hiša se bo tudi razširila cesta Dvor-trg pred cerkvijo.

Kar se tiče ostalih občinskih zadev, je župan povedal, da bo prihodnji teden podjetje Tomsič začelo z deli za ureditev občinske hiše. Naročili so tudi novo elektronsko uro za zvonik v Števerjanu, katero, upamo, da bodo kmalu namestili.

Izlet strežnikov. 22. septembra bo vsakoletni izlet vseh slovenskih strežnikov iz goriške in tržaške škofije. Šli bomo v Cervignano, kjer bo ob 10. uri sv. maša nato igre, kosilo, film v P.I.M.E. in pod noč povratek. Avtobus bo pobiral strežnike od 8. ure zjutraj dalje po naših vaseh.

Vizitacija pri Sv. Vincenciju v Trstu

V nedeljo, 21. septembra bo tržaški g. nadškof obiskal župnijo sv. Vincencija. Za slovenske vernike bo g. nadškof maševal in pridigal ob 8. uri.

Tržaški kulturniki na ljubljanski televiziji

V četrtek je bila po ljubljanski televiziji zanimiva oddaja pod naslovom »Profili slovenske kulture na Tržaškem«. Namen oddaje je bil prispevati k boljšemu razumevanju razmer in kulturnega ustvarjanja med Slovenci na Tržaškem. Oddajo je vodil Jože Hudeček. O gledališki umetnosti so bili intervjuvani prof. Josip Tavčar, Filibert Benedetič in dr. Guido Botteri, o književni ustvarjalnosti prof. Alojz Rebula, prof. Boris Pahor in Fulvio Tomizza, o glasbeni dejavnosti in ustvarjalnosti prof. Pavle Merkù in prof. Giulio Viozzi, o likovni umetnosti Lojze Spacal, Marcello Mascherini, Klavdij Palčič in dr. Giulio Montenero.

Protesti zaradi zapostavljanja slovenskih šolnikov

Problemi slovenskih šol in šolnikov, o katerih je tudi naš list poročal, so še vedno v ospredju zanimanja slovenske javnosti, zlasti še šolskih krogov. Vprašanje je namreč zelo aktualno in občuteno. Mnogi se sprašujejo, ali je sploh mogoče, da se z učnimi močmi tako krivično in neutemeljeno postopa. Splošno mnenje je, da so šolske oblasti ponesrečeno ravnale s tistimi profesorji, katere so izključili iz prednostnih lestvic za poučevanje slovenščine in drugih literarnih predmetov na srednjih šolah, čeprav imajo prizadeti usposobljenostni izpit iz slovenščine, ki so ga dosegli na osnovi italijanskih zakonov in so ga šolske oblasti do letos od njih zahtevale. Ali so državni izpiti, doseženi na osnovi italijanske zakonodaje, veljavni za poučevanje na vseh državnih srednjih šolah, torej tudi na onih s slovenskim učnim jezikom, ali pa veljajo za slednje kakšni drugi zakonski predpisi? Ta problem bo treba razčistiti, kot kaže, na Državnem svetu.

Kot višek protislovja naj navedemo primer, da imajo nekateri izmed prizadetih že določeno štipendijo za izpopolnjevanje v slovenskem jeziku na univerzi v Ljubljani, ki so jim jo na podlagi italijansko-jugoslovanskega sporazuma dodelile tukajšnje šolske oblasti. Iste šolske oblasti pa jim sedaj odrekajo pravico do poučevanja slovenščine na naših srednjih šolah.

Odbor sindikata slovenske šole iz Trsta se je zaradi takšnega nedopustnega ravnanja pismeno pritožil na prosvetnega ministra Ferrari-Aggradija, na tukajšnje šolsko skrbništvo, na mešano italijansko-jugoslovansko komisijo in na sekretariat za prosveto in šolstvo SR Slovenije ter seznanil nekatere člane parlamentarne komisije za šolstvo v Rimu.

Bilo srečno!

V ponedeljek, 15. septembra sta se v župnijski cerkvi v Mavhinjah poročila dr. Maks Šah, profesor na slovenski srednji šoli v Trstu in dr. Jelka Terčon, profesorica na slovenski srednji šoli v Nabrežini. Naše čestitke in najlepša voščila!

Rojan

V soboto, 6. septembra sta se poročila Lojze Sanabor, zvesti član cerkvenega pevskega zbora in Maria Luisa Decilia. Teden kasneje, v soboto 13. septembra pa sta si obljubila zvestobo Ninko Černic, profesor matematike in Boža Pirc.

Novoporočencem želimo veliko sreče in božjega blagoslova v skupnem življenju.

Sindikalne vesti

Kot po vsej državi so bile pretekli teden tudi v naši pokrajini 24-urne stavke oz. 48-urne stavke kovinarjev v zasebnih podjetjih ter gradbenih delavcev in pleskarjev. Vse stavke so dobro uspele. Delavci zahtevajo sklenitev novih delovnih pogodb. V nedeljo so zaradi stavke kovinarjev v ladjedelnici Navalgiuliano (bivši Felszegy) le simbolično splavili motocisterno za prevoz lahko vnetljivih tekočih goriv »Vincenzo Lupotto«. To je prva splavitev po obnovitvi ladjedelnice. Perspektive so za ladjedelnico in seveda za delavce ugodne, saj ima ladjedelnica še vrsto naročil.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

Folkloristična prireditev v Gorici

Kljub dežju, ki je vztrajno rosil, se je zadnjo nedeljo popoldne zbralo vzdolž goriškega korza dvajset tisoč ljudi, ki so prihiteli tudi iz okoliških krajev, da prisostvujejo pestri folkloristični prireditvi. Gorica je zaživela v barvah, zvokih in plesih, krasne srednjeveške noše, tirolske, slovenske in koroške pa so vzbujale v srcih neko domotožje po lepem in dobrem, ki so ga sedaj nadomestila mini-krila in jazz-muzika.

Slavnostni sprevod so odprli praporščaki Pro Loco in trobentači. Za njimi se je razvrstilo najprej devet skupin moških in ženskih noš predstavnikov našega mesta, čemur je sledil dvor Henrika II. Nato so se predstavile skupine narodnih noš, nekatere izredno lepe in zanimive. Val navdušenja je sprejel predvsem slovenske in koroške narodne noše in pa ljubke »rosade del Friul«. Veliko zanimanja je vzbudila tudi skupina godcev, ki je izvajala svojevrstno glasbo na še bolj svojevrstna glasbila. Vsa so bila izdelana iz drevesnih vej in grč. Folkloristična povorka se je zaključila na Travniku, kjer je belgijski poslanec Notholm izročil goriškemu županu Martini evropski prapor z dvanajstimi zvezdami. Izročitvi prapora so prisostvovale najvišje mestne oblasti. Poslanec Notholm je voščil goriškemu županu, da bi ta prapor bil vez vedno večjega sodelovanja in prijateljstva med narodi. Župan Martina je odgovoril, da je Gorica, kljub težkemu položaju obmejnega mesta, postala središče raznih ljudstev, jezikov in navad, ki vedno bolj utrjujejo prijateljske vezi s sosednjimi narodi ter so zato poroštvo za čimprejšnjo uresničitev zedinjene Evrope.

ŠPORT

Š. Z. »Brda« iz Števerjana v Trstu

V torek zvečer je bilo na Padričah nad Trstom kvalifikacijsko tekmovanje v odbojki skupine C, v katero je bila vključena tudi odbojkarska ekipa »Brda« iz Števerjana. V prvi tekmi z moštvom »Gaja« so Števerjanci gladko zmagali z 2:0, v naslednji tekmi proti ekipi Barkovelj pa so v prvem setu lepo povedli. Tudi drugi set je bil skoro njihov, pa so v zadnjih napetih trenutkih nekateri še neizkušeni igralci naredili usodne napake. Tekmovanje je bilo skrajno težko zaradi spolzkega igrišča in mokrih žog.

Isto moštvo »Brda« je v soboto gostovalo v Doberdobu, kjer se je srečalo z ondotno odbojkarsko ekipo. Zmagali so Števerjanci z 2:1. Povedati pa je treba, da so manjkali nekateri dobri igralci Doberdoba.

Za ekipo »Brda« so v teh tekmah igrali: Edi in Bruno Hlede, Ivan Maraž, Robert Beretta, Simon Komjanc, Dušan Škorjanc, Aldo Macus, Klavdij Fattore, Mirko Humar, Marjan Terpin, Bernard Špacapan in Emil Valentinčič.

ZA KMETOVALCE

Trgatev ob pravem času

Prišel je čas, ko je treba določiti dan trgatve. Mnogi se ne zavedajo, kako odločilna je za kakovost vina prava stopnja zrelosti grozdja. V teku dozorevanja, odkar so se jagode začele barvati in mehčati, se je kislina nenehno manjšala, sladkor pa iz dneva v dan kopičil. Ko doseže sladkor najvišjo mero, je nastopila polna zrelost. Takrat začne listje spreminjati barvo, jagode postanejo zlatorumene odn. temnomodre in mehke ter se prav lahko odtrgajo; sok je sladek in se lepi med prsti; pecelj pa je olesenel. Količino sladkorja v soku lahko določimo z moštomerom Babo ali refraktomerom. Proti koncu zorenja se te poskušnje ponavljajo skoro vsak dan, dokler ne opazimo, da se je količina sladkorja ustalila.

Za izgradnjo sladkorja v jagodah so najbolj važni prav zadnji dnevi. V toplem vremenu se sladkor lahko poveča tudi za 0,5 do 1 stopinje na dan, kar pomeni približno pol stopinje alkohola v vinu. Močan dež, ki dobro namoči zemljo, sprva povzroči razredčenje soka v jagodah tudi za 1 do 20 stopinji. Zato ni priporočljivo brati grozdja takoj po dežju niti v rosi. Lepo in toplo vreme kaj hitro popravi to razmerje in sok se s pritokom novega sladkorja zopet zgosti.

Za trgatev izberemo lep, suh in primerno topel dan. V mrzlem vremenu je grozdje hladno in bo začelo prekasno vreti. Medtem pa se razvijejo škodljive klice, ki kvarijo vino. V vročih dneh pa se zgodi, da je grozdje preveč toplo in mošt začne hitro ter silovito vreti. Pri takem vrenju se razvija manitna kislina in vino postane zoprno kislo in sladko ter seveda neuporabno za prodajo. Vremenske razmere nam bodo tudi narekovale ali naj trgatev opravimo v zgodnjih jutranjih urah ali ob toplem opoldanskem soncu.

Z obiranjem lahko pohitimo le takrat, ko je grozdje v nevarnosti zaradi slabega vremena, bolezni in drugih nevšečnosti. Ob trgatvi je treba grozdje odbirati; zdravo in zrelo grozdje namenimo za najboljše vino; gnilo, nezrelo in umazano grozdje odn. jagode pa zbiramo v drugih posodah in ga posebej predelamo.

V krajih, kjer pridelujejo izvrstna vina, trgajo večkrat in tako vsakokrat berejo le popolnoma zrelo grozdje. Samo na ta način dobijo vina, ki so zaslovela po vsem svetu.

Inž. Janko Košir

OBVESTILA

Duhovna obnova za fante bo v Alojzijevišču v Gorici v soboto, 27. t. m. ob 9. uri zvečer in v nedeljo s pričetkom ob 9. uri zjutraj. Zaključek opoldne. To spremembo smo morali uvesti, ker je gospod predavatelj v nedeljo popoldne zadržan.

Državno didaktično ravnateljstvo za Gorico in Doberdob sporoča, da bo vpisovanje v vseh slovenskih osnovnih šolah goriškega in dobrdobskega območja od 22. do 27. septembra t. l. v dopoldanskem času od 9. do 12. ure. V prvi razred se vpišejo otroci, rojeni leta 1963.

Zbor harmonikašev in pevski oktet slovenskega društva »Triglav« iz Karlovca nastopi v soboto, 4. oktobra zvečer v Župnijskem domu v Števerjanu. Ista skupina bo nastopila tudi v Katoliškem domu v Gorici v nedeljo, 5. oktobra ob 17.30.

DAROVI

V blag spomin pok. brata dekana Alojzija Pavlina darujeta njegovi sestri Marija in Jožefa: za Katoliški dom 10.000, za Zavod sv. Družine 10.000, za Alojzijevišče 10.000 lir.

Za Alojzijevišče: M. V. namesto cvetja na grob g. dekana Pavlina 5.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Šolske sestre se zahvaljujejo

Iskrena hvala vsem, ki nas v bratski povezanosti spremljate ob stoletnici naše slovenske redovne ustanove in ki se nas spominjate v molitvi, nas bodrite in nam pomagate iskati uspešnejših oblik življenja in apostolskega udejstvovanja v duhu pokoncilske Cerkve.

Hvala zlasti vam, ki ste naši tržaški provinci s svojo prisotnostjo in toplim sodelovanjem omogočili doživeti tako lepo, resnično in globoko naš veliki jubilej.

Posebno smo hvaležne gg. duhovnikom, ki so nam bili v pomoč pri naši osemdnevni duhovni pripravi, pri slavnostni liturgiji redovnih obljub in pri zahvalni evharistični daritvi na dan naše stoletnice. Zlasti se zahvaljujemo škofovemu vikarju msgr. dr. L. Škerlu, voditelju duhovnih vaj g. patru Svoljšaku, msgr. J. Jamniku ze lepe in spodbudne misli k naši redovni obnovi, slovenski radio oddaji »Vera in naš čas« ter »Katoliškemu glasu«.

Naj Gospod povrne vsem vso ljubezen in vse usluge.

Prov. dom šolskih sester v Trstu

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Ob smrti naše ljube mame

Emilije Humar por. Hlede

se iskreno zahvaljujemo g. Marijanu Komjancu za pogrebne obrede, cerkvenim pevcem, darovalcem cvetja in vsem, ki so nam izkazali sočutje.

Žalujoči: mož, hčerka Milka, sinova Lojze in Ciril z družinama

Števerjan, 16. septembra 1969

RADIO TRST A

Spored od 21. do 27. septembra 1969

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: Tisoč in ena noč (12) »Homar - železna pest«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 15.30 »Otok«. Dramatizirana zgodba. 18.30 Poje Alenka Pinterič. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Iz slovenske folklore: Reharjeva: V starih časih »Du ne pazna ščjedenskih rečic«.

Ponedeljek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«. 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin. 17.35 Obletnica meseca: »Tržaški mecen Pasquale Revoltella, ob stoletnici smrti«. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Zbor »Umberto Pagnutti«. 19.10 Guarino: »Odvetnik za vsakogar«. 19.20 Znani motivi. 21.00 N. Gogolj »Kako sta se kregala Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič«. 22.00 Slovenski solisti.

Torek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik »Pratika«. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Dogodivščine iz vsega sveta: Zoran Jerin »Gora, ki čez njo ptice ne morejo leteti«. 19.30 Pianist Nero izvaja melodije iz filmov. 19.45 Zbor »Jacobus Gallus-Petelin« iz Celovca vodi Francè Cigan. 20.35 Mozart »Figarova svatba«, opera v štirih dejanjih.

Sreda: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Najlepši trgi Italije: Rafko Vodeb (13) »Trg Dolinski travnik v Padovi«. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst. 17.35 R. De Benedetti: Pionirji elektrike (31) »De Forest iznajde triodo«. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Iz potne torbe Milka Matičetovega. 19.10 Lupinc »Higiena in zdravje«. 19.15 Prijetne melodije. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.00 Umetniki o sebi (12) »Slava Mezgečeva«. 17.35 Moj prosti čas. 17.55 Kako in zakaj. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Iz mitologije filma: Zvezdniki (13) »Spencer Tracy«. 19.20 Motivi, ki vam ugajajo. 20.35 Mirko Zupančič »Rombino, žalostni klovn«. Igra v dveh delih s predigro.

Petek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Kam v nedeljo. 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri. 17.35 R. De Benedetti: Pionirji elektrike (32) »Steinmetzova matematika v službi elektrotehnike«. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.00 Otroci pojo. 19.10 Pesniški nazori, včeraj in danes. 19.20 Priljubljene melodije. 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.40 Veseli utrinki. 22.00 Skladbe davnih dob. Skladbe Gillesa Binchoisa.

Sobota: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Tone Penko »Gozdni sadeži«. 12.20 Za vsakogar nekaj. 15.55 L. Davanzo »Varna pot«, oddaja o prometni vzgoji. 16.45 Čirule-čarule, pesmi, igre in pravljice za otroke. 17.20 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta. 17.45 Moj prosti čas. 18.00 Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Revija zborov Slovenske prosvete iz Trsta. 19.10 Umetniki o sebi (13) »Jelica Pertot-Portograndi«. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Niko Kuret »Štempihar iz Olevška«. Radijska igra.

★

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 21. do 27. septembra 1969

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 21.00 Slavni procesi: Kje je končal Hermann Schneider? — Drugi: 21.15 Josephine Baker. 22.05 Na mejah Arizone: Čudna družina, film.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Francoski film se predstavi: Tragična zarja Marcela Carneia. — Drugi: 21.15 Srečanja 1969. 22.15 Simfonični koncert.

Torek: Prvi: 21.00 A. Čehov: Češnjev vrt. — Drugi: 21.15 Sedem morij: polarna morja. 22.10 Zgubljene iluzije.

Sreda: Prvi: 21.00 Evropa drvi v katastrofo. — Drugi: 21.15 Strah brez razloga, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Rdeči trikotnik. — Drugi: 21.15 Kakšna je Sicilija.

Petek: Prvi: 22.00 Skrivnostni zločin na otoku, telefilm. — Drugi: 21.15 Začarana suknja. 22.15 Nepoznana vohunska dela. 22.45 Glasbeni program.

Sobota: Prvi: 21.00 Canzonissima 69. 22.15 En obraz, ena zgodba. — Drugi: 19.30 Napoli: košarka.